

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУДРЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 57 0 Пс 130727 22 Рев
Бања Лука, 2.8.2023. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Горјане Попадић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља D.C. d.o.o. Ч., кога заступа Њ.П., адвокат из Б.Л., против туженог М.М.И. д.о.о. Б. Л., кога заступа С.К., адвокат из Б.Л., ради утврђења и накнаде штете, вриједност спора 85.500,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 130727 21 Пж 2 од 18.5.2022. године, на сједници одржаној 2.8.2023. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 130727 21 Пс 2 од 8.6.2021. године, одбијен је захтјев тужитеља да суд утврди да је дјелимично раскинут уговор о купопродаји непокретности и основних средстава број ОПУ-912/2013 од 8.11.2013. године, закључен између туженог, као продавца и тужитеља, као купца, у дијелу који се односи на покретне ствари на којима је рјешењем о извршењу Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Ип 106122 13 Ип од 13.11.2013. године - одређено провођење извршења, пљенидбом и продајом и исте су одузете од тужитеља и досуђене тражиоцу извршења Е.т.е.-и. д.о.о. В.Л., те је одбијен захтјев да се обавезе тужени да тужитељу исплати износ од 85.500,00 КМ на име накнаде штете по основу правних недостатака на наведеним покретним стварима, са законским затезним каматама од 30.12.2019. године до исплате, као и захтјев за накнаду трошкова поступка и обавезан је тужитељ да туженом накнади трошкове поступка у износу од 3.723,52 КМ, а преко тог износа је захтјев одбијен.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 130727 21 Пж 2 од 18.5.2022. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијени су захтјеви тужитеља и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка учињених пред другостепеним судом и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се нижестепене пресуде преиначе и усвоји тужбени

захтјев или укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење, уз накнаду трошкова цјелокупног поступка са законским затезним каматама од пресуђења до исплате, увећане за трошкове састава ревизије и таксе на ревизију (погрешно наведено „таксе на жалбу“), према трошковнику.

Тужени у одговору на ревизију предлаже да се иста одбије као неоснована, уз накнаду трошкова састава одговора на ревизију у износу од 1.535,60 КМ.

Ревизија није основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи да се утврди да је дјелимично раскинут уговор о купопродаји непокретности и основних средстава број ОПУ-912/2013 од 8.11.2013. године, закључен између туженог (продавац) и тужитеља (купац), у дијелу који се односи на покретне ствари ближе означене у изреци првостепене пресуде и накнаду штете по основу правних недостатака на предметним покретним стварима у износу од 85.500,00 КМ, са каматама и трошковима поступка.

Одлучујући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да су тужитељ и тужени 8.11.2013. године закључили уговор о купопродаји непокретности и основних средстава, по основу којег је тужитељ купио од туженог непокретности уписане у лист непокретности број 197/0 к.о. Ч.Д. и грађевински објект са припадајућим земљиштем и основна средства према списку основних средстава туженог на дан 4.11.2013. године и да је наведени уговор реализован; да је тужени био у пословном односу са Т. д.о.о. Ч. поводом истих некретнина и покретних ствари које су предмет наведеног уговора од 8.11.2013. године на начин, да је уговором о продаји број ОПУ-339/2011 од 1.4.2011. године, том Друштву продао те исте ствари; да је уговором број ОПУ-869/2013 од 30.10.2013. године - о раскиду наведеног уговора од 1.4.2011. године и анексом уговора, број 871/2013 од 1.11.2013. године тужени раскинуо уговор о продаји број ОПУ-339/2011 (из разлога што Т. д.о.о. Ч. није враћао кредит Н.б. а.д. Б.Л., за чије враћање је јемчио тужени); да је наведеним анексом уговора уговорено, да ће средства која су уплаћена туженом (продавац) од стране Т. д.о.о. Ч. (купац) по основу испуњења обавезе из уговора број ОПУ-339/2011 од 1.4.2011. године у износу од 1.420.000,00 КМ, бити преусмјерена на враћање кредита Н.б. а.д. Б.Л. – од стране туженог по основу уговора о јемству број 07-80-005/11 од 29.3.2011. године, те је потврђено да је Т. д.о.о. Ч. (корисник кредита) предао туженом сву покретну имовину према фактури број ... у вриједности од 621.331,78 КМ (која представља разлику преосталог дуга по основу уговора о дугорочном кредиту), чиме је тужени преузео обавезе из уговора о кредиту; да је 12.11.2013. године у корист тражиоца извршења (Е.к. д.о.о. Б.Л.), у регистар залога Министарства Босне и Херцеговине уписано založno право на тачно одређеним покретним стварима, а заложни дужник је Т. д.о.о. Ч.; да је у извршном предмету Округног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Ип 106122 13 Ип дана 31.10.2013. године тражилац извршења Е.к. д.о.о. Б.Л. поднио приједлог за извршење на основу вјеродостојне исправе (мјенице) против извршеника Т. д.о.о. Ч., ради наплате новчаног потраживања у износу од 300.897,74 КМ и да је рјешењем о извршењу истога суда број 57 0 Ип 106122 13 Ип од 13.11.2013. године одређено извршење ради намирења тог потраживања, те да ће се у супротном извршење провести на покретним - индивидуално одређеним стварима (набројаних у 28 ставки), као и на свим другим стварима које се пронађу на лицу мјеста, које се налазе на адреси Улица ..., Ч.; да је против означеног рјешења о извршењу М.М.И. д.о.о. Б.Л. (овдје тужени), као треће лице, изјавио приговор, наводећи да су покретне ствари на којим је одређено

провођење извршења имовина друштва D.C. d.o.o. Š. (као трећег лица), које му је тужени напријед наведеним уговором продао и предао у посјед; да су рјешењем о досуди Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Ип 106122 13 Ип од 16.12.2019. године означене покретне ствари досуђене тражиоцу извршења E.m.e.-i. d.o.o. B.L. и наложено је тужитељу да му их преда у посјед; да је закључком извршног суда од 25.12.2019. године (којим је одређено спровођење рјешења о досуди од 16.12.2019. године) означена вриједност предметних покретних ствари у укупном износу од 85.000,00 KM која је процијењена од стране вјештака машинске струке А.Њ.; да су према записнику судског извршиоца од 30.12.2019. године покретне ствари набројане од броја 1 до 9, од стране трећег лица (овдје тужитеља), предате у посјед напријед наведеном тражиоцу извршења; да је тужитељ за права трећег лица сазнао најкасније 11.7.2016. године и да се 19.11.2018. године писменим путем обратио туженом са захтјевом за заштиту од евикције, захтијевајући да тужени покрене парнични поступак, ради утврђења, да је у вријеме подношења приједлога за извршење тужени (а не извршеник Т. д.о.о Ч.), био власник предметних покретних ствари.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је уговор о купопродаји некретнина и покретних ствари (основних средстава) од 8.11.2013. године закључен између тужитеља и туженог у цјелини реализован и то прије заснивања zaloжног права на покретним стварима ближе означеним у изреци првостепене пресуде, што значи да није било сметњи за закључење наведеног уговора и да је тужени као власник имао сва својинска права на тим стварима. Даље је закључио да тужитељ није доказао да постоји идентитет између ствари које су биле предмет извршења у извршном поступку и његових ствари које су предмет уговора о купопродаји од 8.11.2013. године, јер ствари које су биле предмет тог уговора и предмет извршења, нису индивидуализиране (по серијском броју, години производње, ни другим ознакама) и да код таквог стања ствари и чињенице да је тужитељ само у односу на једну машину поднио приједлог у извршном поступку да се извршење на том предмету прогласи недопуштеним, а да за остале ствари није ни покушао да спријечи провођење извршења (подношењем тужбе, ни приједлога за одлагање извршења), нема мјеста одговорности туженог за правне недостатке на ствари по основу одредбе члана 510. став 1. ЗОО. Налазећи да је тужитељ за права трећих лица у погледу спорних покретних ствари сазнао најкасније 11.7.2016. године (када је у извршном поступку наведено, да је директор тужитеља – затечен на лицу мјеста (на адреси извршеника, које је одређено закључком суда о одређивању пљенидбе покретних ствари извршеника) и да је понудио уговор о купопродаји спорних машина, који је уложен у списе предмета), уз тврдњу да је тужитељ „покретне ствари тј машине као и производни халу купио од М.М.И. Б.Л., а да је предметну тужбу поднио 30.1.2019. године, исти суд је закључио да је тужитељ због преклузије изгубио сва права на заштиту од евикције.

Према становишту другостепеног суда, имајући у виду да су непосредно пред покретање извршног поступка (дана 31.10.2013. године), по приједлогу тражиоца извршења Е.к. д.о.о Б.Л., против извршеника Т. д.о.о Ч., извршеник и тужени 30.10.2013. године закључили уговор о раскиду уговора о продаји (закљученог 1.4.2011. године којим је тужени том Друштву продао, између осталог, и покретне ствари које су овдје предмет спора), којим уговором је потврђено да је Т. д.о.о Ч. предао туженом у посјед, све покретне ствари, да наведене чињенице указују, да је погрешан закључак првостепеног суда да је тужени поступио у складу са законом и да је тужитељу продао ствари без правних недостатака; и да је, супротно становишту првостепеног суда, тужитељ током поступка доказао да су предмет продаје у извршном поступку ствари које

су биле и предмет уговора о продаји од 8.11.2013. године. Међутим, како је тужитељ пропустио преклузивни рок за подношење тужбе, другостепени суд је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

Одговорност због правних недостатака (обавеза заштите од евикције) прописана је одредбом члана 121. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО) и одредбама чланова 508. до 515. истог закона. У смислу тих законских одредби, претпоставке одговорности за правне недостатке на ствари су: теретни правни посао, постојање правног недостатка, примљено испуњење и незнање купца за правне недостатке, док је за овај основ одговорности, без значаја да ли је продавац знао или није за постојање правних недостатака, јер продавац за правне недостатке одговара по основу објективне одговорности.

Из чињеничног утврђења нижестепених судова, које сагласно одредби члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) не може бити предмет преиспитивања у овом ревизионом поступку произлази, да је тужени (продавац) био у пословном односу са Т. д.о.о. Ч. (купац), по основу уговора о купопродаји некретнина и покретних ствари од 1.4.2011. године и да је тужени напријед означеним уговором од 30.10.2013. године - о раскиду тог уговора и Анексом уговора од 1.11.2013. године (дакле, прије закључења уговора од 8.11.2013. године о купопродаји тих истих ствари између тужитеља (као купца) и туженог (као продавца), тај уговор раскинуо. Истовремено су тужени и Т. д.о.о. Ч. уговорили, да средства уплаћена туженом од стране Т. д.о.о. Ч. (на име купопродајне цијене непокретних ствари) у износу од 1.420.000,00 КМ буду преусмјерена туженом, као јемцу, да умјесто тод Друштва враћа кредит Н.б. у Б.Л. по основу уговора о јемству од 29.3.2011. године и потврдили су, да је корисник кредита Т. д.о.о. Ч. (уз сагласност Б.) предао туженом сву покретну имовину у вриједности од 621.331,78 КМ (међу којима су и спорне покретне ствари), која одговара висини преосталог дуга Т. д.о.о. Ч., по основу уговора о кредиту (који је на дан 29.10.2013. године, са каматама износио 2.041.331,18 КМ) и одрекао се потраживања тог износа (од 621.331,78 КМ) по фактури број 148/2013 од 1.11.2013. године, у корист туженог – који је преузео обавезу враћања предметног кредита. У истом периоду, пред Окружним привредним судом у Бањој Луци, по приједлогу тражиоца извршења Е.к. Б.Л. покренут је извршни поступак 31.10.2013. године против Т.д.о.о. Ч., као извршеника, пописом и пљенидбом покретних ствари, те је рјешењем о извршењу од 13.11.2013. године одређено извршење на покретним стварима (међу којима су и ствари које је купопродајним уговором од 8.11.2013. године тужени продао тужитељу) и рјешењем о досуди од 16.12.2019. године, предметне покретне ствари, чија је вриједност у извршном поступку процијењена у износу од 85.500,00 КМ досуђене су тражиоцу извршења Е.м.е.-и. д.о.о. В.Л. и наложено је тужитељу, да му их преда у посјед, па како је имовина тужитеља, стечена по основу предње наведеног уговора, умањена у вриједности из посједа му преузетих ствари, тужитељ тужбеним захтјевом поред утврђујућег дијела захјева тражи и накнаду штете по основу правних недостатака на ствари у износу од 85.500,00 КМ.

Код уговора о купопродаји ствари, продавац је у обавези да пренесе својину ствари на купца и у вези с тим дужан је да му гарантује да продата ствар није предмет својине или оправдане претензије трећих лица. У складу са тим правилом је поступио и

тужени, када је у тачки IX подтачка 6. Уговора о купопродаји од 8.11.2013. године закљученог са тужитељем уговорио, да купац (тужитељ) нема никаквих обавеза према трећим лицима (везано за ствари које су предмет тог уговора), а ако се она појаве, преузима их продавац (тужени), те је тужени гарантовао тужитељу, да на стварима које су предмет наведеног уговора, не постоје права и захтјеви трећих лица, што би овдје било од значаја у случају да је тужба тужитеља поднесена у законом прописаном року, о чему ће у наставку бити говора.

Нижестепени судови су на основу проведених доказа закључили, да је тужитељ за права трећих лица у односу на спорне ствари сазнао најкасније 11.7.2016. године, када је у наведеном извршном предмету Окружног привредног суда у Бањој Луци, судски извршилац на записник констатовао – да на наведеној адреси није затекао извршеника, као ни његове покретне ствари, да је на лицу мјеста (које је закључком извршног суда од 13.1.2013. године одређено као мјесто пљенидбе предметних покретних ствари) затечен директор тужитеља и да је сам понудио уговор о продаји спорних покретних ствари наводећи, да су оне сада власништво тужитеља.

Овакав закључак у погледу времена сазнања тужитеља за права трећих лица у односу на предметне покретне ствари, као правилан прихвата и овај суд.

Наиме, према одредби члана 11. став 1. Закона о извршном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 59/03 до 66/18, даље ЗИП), извршни поступак води и одлуке доноси судија појединац. Сагласно ставу 2. овог члана, провођење извршења у извршном поступку који подразумијева непосредно предузимање извршних радњи којим се спроводи извршење (које се према одредби члана 118. став 2. ЗИП на покретним стварима спроводи: њиховом запленом, процјеном и продајом и намирењем тражиоца извршења из износа добијеног продајом), у правилу не предузима судија, већ по овлаштењима судије, по његовим упутама и под његовим надзором, судски извршиоци, какав је и овдје случај, гдје је судски извршилац С.К. приступио на мјесто које је закључком извршног суда од 13.11.2015. године одређено, као мјесто пљенидбе и процјене покретних ствари извршеника Т. д.о.о. Ч. и на записник, констатовао стање какво је затекао на лицу мјеста. Том приликом је у записнику од 11.7.2016. године навео: „На наведеној адреси нисам затекао извршеника (друштво Т. доо) као ни његове покретне ствари. На адреси налази се друштво D.C. d.o.o. (са знаком ЈИВ броја...). По изјави директора покретне ствари тј машине као и пословну халу су купили од М.М.И. д.о.о. Б.Л.. У прилогу уговор о купопродаји непокретности и основних средстава од 08.11.2013“.

Наведени записник судског извршиоца, по оцјени овог суда, садржи све елементе прописане одредбом члана 127. ЗИП и то: мјесто и вријеме одржавања, назив тражиоца извршења и извршеника, име и презиме судског извршиоца, констатацију ко је приступио на мјесто – одређено за пљенидбу ствари, а ко није, па како наведене радње судског извршиоца представљају, дио скупа свих извршних радњи, које су претходиле доношењу рјешења о досуди и подлијежу контроли извршног судије, који је у конкретном случају, приликом доношења рјешења о досуди, по редовном току и по природи ствари, извршио надзор над радом судског извршиоца, што је резултирало доношењем тога рјешења.

Када се напријед наведено има у виду, нижестепени судови су правилно поступили када су чињеници наведеној на записник судског извршиоца од 11.7.2016.

године дали значај правно релевантне чињенице за закључак суда, да је тужитељ за правне недостатке на предметним стварима сазнао, најкасније тога дана (11.7.2016. године) и да чињенице које су унесене у записник судског извршиоца, као службеног лица суда, супротно ревизионим наводима, представљају поуздан основ за такав закључак. Из ових разлога, ревизиони наводи којим се побијана пресуда оспорава у том дијелу, у чему се ревизија добрим дијелом исцрпљује, не могу прихватити основаним.

Према томе, рачунајући рок за евикцију од тога дана (11.7.2016. године), када је директор тужитеља сазнао за права трећих лица на предметним стварима и о томе у списе извршног предмета као доказ предао наведени уговор, код чињенице да је тужба у овој правној ствари поднесена 30.10.2019. године, тужитељ је пропустио законом прописани рок из члана 515. став 1. ЗОО за судску заштиту од евикције, па како је тај рок преклузиван, не само да је изгубио право на подношење тужбе, него и право чију заштиту тужбом тражи, како су правилно судили и нижестепени судови.

Нижестепени судови су правилно оцијенили проведене доказе на начин прописан одредбом члана 8. ЗПП и за своје одлуке су дали довољне и ваљане разлоге, које као правилне прихвата и овај суд, па се ревизиони приговори у том правцу, као и наводи да су нижестепене пресуде донесене уз погрешну примјену материјалног права, указују неоснованим, а како тужитељ у ревизији није назначио – о којим његовим жалбеним наводима другостепени суд није одлучио, а које наводе је погрешно оцијенио, овај суд те ревизионе приговоре није могао испитати.

С обзиром на наведено, остали наводи ревизије, нису од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде (и били би од значаја, у случају да је тужба тужитеља поднесена у законом прописаном року), па се овај суд тим наводима није ни бавио.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Одбијен је захтјев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију у износу од 1.535,60 КМ, јер исти у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП, не представља неопходну радњу у поступку која је утицала на одлуку по ревизији.

Предсједник вијећа
Горјана Попадић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић